

Brikkaljon

Leo Pleysier

voorpublicatie

(Briquillons: vieux morceaux de briques cassés)

Op de E19 reikt de ochtendfile van Antwerpen tot Brecht, op de E17 van Antwerpen tot Sint-Niklaas. Om maar te zwijgen van al het autoverkeer dat, volgens de radioberichten, muurvast zit op de grote ring rond Brussel.

En ik?

Ik blijf thuis. En ik zal aanstonds eens naar mijn werkkamer gaan.

Voilà, ik ben er al.

Ben ik te benijden of te beklagen?

Het kan mij niet schelen. Ik kijk door het raam en zie wat er eind oktober allemaal nog in bloei staat in de tuin: stokrozen, asters, malve, kosmossen, lava-tera, zonneoogjes. Waar hebben wij deze late weelde toch aan verdiend?

- Zie je dat huis daar?

- Waar? Hetwelke?

- Daar! Dat scheve wit huis met plat dak, dat daar wat verscholen ligt achter een hoge beukenhaag.

- O dat. En wat is er met dat huis?

- Daar wonen wij.

Ik ben veel thuis en zit veel binnen. Ik kan me nauwelijks nog voorstellen dat ik in een ander huis dan dit zou wonen. Of het zou ergens in de Libische of in de Arabische woestijn moeten zijn. In een donkerbruine geitenwollen tent. Tussen de nomaden en de bedoeïnen.

Toen ons huis gebouwd werd - in 1971, met een uitbreiding in 1977 - was dit het eerste 'moderne' huis in deze straat. De Franse villastijl was toen volop in de mode. Kort daarna is er in onze straat nog een woning bij gekomen in de Spaanse stijl en eentje in de Vlaamse hoevenstijl. Tegenwoordig is de pastorstijl in de mode. Ze doen maar. Ons hebben ze tenslotte ook laten doen.

In het begin, toen we nog maar pas dit huis betrokken hadden, voelde het aan alsof we helemaal naar de Nieuwe Wereld waren geëmigreed. Alsof we nu in

Chicago of New York woonden. Aan de rand van Central Park of anders in Oak Park of zo. (En dat alles terwijl ik in werkelijkheid woon op drie kilometer van de plek waar ik geboren ben ocharme).

Iemand zei eens tegen ons: ‘Jullie wonen in een huis dat op gespannen voet staat met zijn omgeving.’

- Niet akkoord. Absoluut niet, nee.

Alsof een woning op het platteland per definitie staat voor kneuterigheid of pronk; voor Boomse pannen en torentjes en dakkapellen; voor gerecycleerde handvormsteen, voor koperen dakgoten en afvoerbuizen, voor een dakhelling van minimum vijftien graden en voor gootlijsten die minstens dertig centimeter over de gevel moeten steken.

Ik ben blij dat er in onze straat ook nog enkele piepkleine, oude arbeiders-huisjes staan. Het zijn er niet veel. Maar ze staan er. En met hun aanwezigheid dwarsbomen ze onbekommerd de ambitie van wat die straat van ons toch o zo graag zou willen zijn: de betere woonstraat van het dorp.

Leen zegt dat we ook kunnen verhuizen als ik begin te zeuren over het verkeerslawaaï.

Op een keer, toen Daniël en Cee hier op bezoek waren, zei Daniël: ‘Ik zou het als een capitulatie beschouwen, mochten jullie hier weggaan.’

Een capitulatie nog wel! Welwelwel toch. En uitgerekend een Brusselaar als Daniël die ons dat moest komen vertellen.

Als ik nu ‘s ochtends door de tuin heb gelopen, hang ik vol met draden van spinnenwebben. Wie wil mij vangen?

Paul Neefs vertelde me dat hij begin van de zestiger jaren nog met een petitie (waarin geprotesteerd werd tegen de afbraak van het Horta’s Volkhuys te Brussel) bij Le Corbusier was langsgeweest in Parijs. Die laatste woonde toen op zijn atelier in de rue Nungesser et Coli. Neefs was vriendelijk door Le Corbusier ontvangen in *le lieu sacré*. Maar het meubilair van de meester was daar nogal wankel.

‘Asseyez-vous. Et ne prenez pas cette chaise-ci mais celle-là, sinon mon bureau va s’écrouler.’ (‘Ga zitten, maar neem die stoel en niet de andere stoel want anders dondert mijn bureautafel tegen de grond.’)

Naar buiten kijken en vaststellen:

1. dat het regent
2. dat het mist

3. dat het waait

4. dat de zon schijnt.

En nog de merkwaardigste vaststelling van allemaal: dat dit alles tegelijkertijd aan de gang is.

In de krant staat de bespreking van een boek over de Engelsman die voor het eerst de wolken classificeerde, die voor het eerst de wolkenformaties een naam en een gezicht gaf. Cumulus, Stratus, Nimbus, Cumulostratus, Cirrocumulus, Nimbostratus. Het zal mij benieuwen om over de man en over wolken te lezen. De wolken trekken mij niet alleen aan, ze trekken ook werkelijk aan mij.

En voor als er geen wolken zijn, moet er onderhand ook maar eens een atlas (van de hemel) gemaakt worden met de routes en de vliegcorridors en zo mogelijk ook met de bestemmingen van de vliegtuigen die hun strepen trekken in het monochrome uitspansel. Uiteraard is daar veel richting Londen en veel richting Frankfurt bij, dat kan je zo raden, daar bestaat nauwelijks twijfel over. Al was het maar vanwege de drukte die er heerst daarboven. Maar ik zou het graag helemaal willen weten als ik, op mijn rug in het gras, naar omhoog lig te kijken.

Hoe zo'n achtergebleven vliegtuigstreep opzwellt tot een dichte, katoen-achtige streng die door de hemelwinden gekamd en gerafeld wordt tot ze helemaal doorzichtig is en ten slotte verdwijnt.

Een boek met de kleuren van de wolken: daar kijk ik toch ook wel naar uit. Granaatrood. Nachtzwart. Grauwwit. Parelgrijs. Paillegeel. Vlasgeel. Roetbruin. Goudgroen. Loodbleek. Zilverblauw.

Maar nu regent het zo hard dat er in de lucht zelfs geen plaats meer overblijft tussen de neervallende druppels. De regendrupels zijn zo groot en zo dik dat ze elkaar raken, zelfs nog vooraleer ze op de rond zijn neergekomen. Dat is het dus wat er nu ook letterlijk aan de gang is, kijk maar: stortregen, een wolkbreuk, het regent dat het giet, het regent pijpestelen, het regent ouwewijven, de regen valt met bakken naar beneden.

De mode van het meubileren van de voortuin, van het aankleden van de voordeur: namaakeenden van beton of plastic, zinken teilen met blauwe druifjes, aan gekleurde lintjes opgehangen, eieren met versierde strikken en linten in het voorjaar, rieten manden met snijbloemen in de zomer, fruit en pompoenen in het najaar, bundels met wilgentakken en een kerstboom met lichtjes in de winter. De opzichtigheid is bijna programmatisch geworden.

Dit is oktober. Maaimachines en tractoren donderen voorbij. Het open landschap, dat in de zomer langzaam met maïs was dichtgegroeid, wordt nu in snel tempo perceel na perceel terug zichtbaar. Soms hoor je tot binnen in huis het brullen en janken van de maaimachines die tot aan hun assen in de natte maïsvelden zijn weggezakt.

Zie hem daar zitten in zijn huis: de man die (soms denkt dat hij) thuis is waar hij niet meer thuis is.

De erediens van het hooien (vroeger).

Het maaien. Het wijnen. Het omkeren. Het rijden. Het ringen. Het opperen. Het prikkelen. Het laden. Het lossen. Het opsteken. Het tassen. Als ging het om de opeenvolgende fases van een strict protocol dat minutieus en stap voor stap moest worden afgewerkt.

De eenzaamheid van de boeren (tegenwoordig).

Want zie ze daar maar zitten: hoog en droog en opgesloten in de bijna geluidloze cabine van hun tractor. Moederziel alleen. Niemand let nog op ze terwijl ze draaien en keren en rondjes maken met hun tractor op ergens een afgelegen veld waar de kraaien zijn neergestreken.

En is het van eenzaamheid of is het uit protest dat ze hun radio zo luid laten schallen terwijl ze de gier uitsproeien over hun akkers?

Al de hele dag is alles in een dikke mist gehuld. En ook nu het donker is geworden, houdt die erwtensoep aan. Morgenvroeg, als het weer licht wordt en de mist optrekt, zal misschien blijken dat heel het decor buiten veranderd is, dat alles en iedereen mee in het niets opgelost en verdwenen is.

Ik denk dat ik maar eens een vriend of een bekende ga opbellen. Om mij ervan te vergewissen of wij hier niet de enig overgeblevenen (achtergeblevenen?) zijn op deze planeet.

In het gehucht staat een grote feesttent opgesteld, midden in een versgemaaid hooiland. Loeiharde hardrock knalt uit de geluidsboxen. Motorrijders met bierbuiken, met leren pakken en laarzen aan, zitten op klapstoelen aan ronde tafeltjes. Hun in de zon blinkende motorfietsen staan, zorgvuldig naast el-kaar gestald, bij de ingang van de tent te pronken.

Een oude boerin, gekleed als een boerin uit de vorige eeuw, zit aan een ander tafeltje wat verveeld voor zich uit te kijken. Op haar eenje is ze hier aangeland. Ik ken haar niet. Ik weet ook niet waar ze vandaan komt. Misschien is zij verdwaald. Zij nipt van haar limonade. Zij wacht op een walsje, denk ik, zij wacht

op een polka. Maar er komt geen walsje en ook geen polka.

Aan de rand van het dorp is er een woning waar een dakwerker bezig is het schiedak te herstellen. Ondertussen is een oude vrouw aan het hakken en aan het wieden in de moestuin die naast die woning gelegen is. Er zijn ook twee kinderen bij haar die over de paadjes tussen de groentenbedden rennen. De stemmen van de spelende kinderen schallen rond het huis. Het geklop van de hamer van de dakwerker galmt in de straat.

Het huis dav-ert. Van de vrachtwagens die voo-rbij-ko-men. Het lijkt wel oorl-og opnieuw, soms.

Er is tegenwoordig op het platteland toch zoveel wat niet meer bij elkaar lijkt te passen: de ouders en hun kinderen, de woningen en het landschap, de mensen en de dieren. En ook de stilte van het platteland mogen we voortaan op onze buik schrijven.

Als ik in Anwerpen of in Gent of in Amsterdam ben, kom ik geregeld in straten en buurten waar het veel en veel stiller is dan waar ik woon.

Zoveel wolken zijn er vandaag dat je de afzonderlijke wolken niet eens meer ziet. En tegen de avond de laagstaande zon die daar onderdoor begint te schijnen, die als een reusachtige schijnwerper het wolkendek langs de onderkant begint te belichten. Het lijkt wel alsof het licht van de avond nu onder een enorme stolp gevangen zit.

Wat is het toch prettig om dan te bedenken dat ik zélf ook mee onder die stolp zit.

(In de kraamkliniek van een kleine, Russische plattelandsgemeente wacht een jonge vrouw op haar baby, en op een betere toekomst.

Ze zegt tegen de verpleegster: ‘Het is heerlijk om wakker te worden van het gekraai van de haan op een warme zomermorgen.’)

Boven de boomkruinen is de lucht nu helemaal van kleur verschoten. Van purperblauw naar violetrood. Van saffraangeel naar ambergrijs.

En plotseling verschijnt er dan ook nog eens een enorme regenboog. Het is adembenemend mooi. ◆

Noot: *Brikkaljon* is een uittreksel uit de nieuwe roman *De dieven zijn al gaan slapen* van Leo Pleysier, zopas verschenen bij uitgeverij De Bezige Bij, Amsterdam.